

Η Εκκλησία ως σκάνδαλο και ως σωτηρία

Ορθοδοξία / Ηθική

Ηρακλής Αθ. Φίλιος, Βαλκανιολόγος- Θεολόγος, Κληρικός της Ι.Μ. Σταγών & Μετεώρων

Αναντίρρητα η Εκκλησία ως Σώμα Χριστού είναι αγία. Είναι η ενσάρκωση της άκτιστης φανέρωσης που μυσταγωγικά κάνει ορατή την «αόρατη» παρουσία της. Και η φανέρωση του Τριαδικού Θεού, δεν αποτελεί μία κτιστή κατανόηση του μεταδιδόμενου, αλλά μυστηριακή εμπειρία που προκύπτει μέσα από τη φανέρωση του Ιδίου μέσω των άκτιστων θείων ενεργειών Του που κατεβαίνουν σ' εμάς σύμφωνα με τον Μ. Βασίλειο.

Η εκκλησία ως σκάνδαλο και ως σωτηρία. Δεν μπορεί παρά να αποτελεί ένα προκλητικό μέρος του τίτλου η φράση «σκάνδαλο». Και φυσικά δεν έχει να κάνει με τα σκάνδαλα στην εκκλησία. Μία τέτοια προσέγγιση είναι όχι μόνο ανόητη και άκαιρη, αλλά υποκριτική. Και είναι υποκριτική διότι ο καθένας από εμάς είναι ο ίδιος σκάνδαλο. Είναι επομένως φαρισαϊκό να επιχειρεί οποιοσδήποτε να θίξει τον χώρο της εκκλησίας, εμφανίζοντας τα σκάνδαλα της, τις ατέλειες της, τα λάθη της. Κι αυτά δεν είναι σε καμία περίπτωση λάθη ή παρατυπίες του αγίου σώματος της εκκλησίας. Αποτελούν πάθη και αδυναμίες του καθενός από εμάς ως ειδική τρεπτότητα στο θείο χάρισμα της κτιστότητας που υπακούει στον όρο ελευθερία.

Ο παραπάνω τίτλος είναι τίτλος ενός βιβλίου του π. Φιλόθεου Φάρου. Ενός ιερέα με αξιόλογη θυσιαστική προσφορά στον τομέα της διακονίας ψυχών, που ως διάκονος του Θεού αναμοχλεύει αυτή την θαμμένη ομορφιά της εκκλησιαστικής ζωής και την παρουσιάζει ως λόγο θείο. Ως λόγο ευαγγελικό. Ως λόγο πατερικό. Πάντως σε καμία περίπτωση ως λόγο δικό του.

Η εκκλησία μπορεί να αποτελείται από τους πιστούς που έχουν βαπτιστεί στο όνομα Του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, εντούτοις είναι μία ανέκφραστη παρουσία και εκδηλωμένη πνευματικότητα δια των ιερών μυστηρίων. Σίγουρα σημαίνει την ευχαριστιακή σύναξη, όμως κεφαλή της είναι ο Θεάνθρωπος και μέλη της οι πιστοί. Γράφει αναφορικά ο π. Ιουστίνος Πόποβιτς τα εξής: «Ο Θεάνθρωπος είναι η Εκκλησία, αλλά και το σώμα της Εκκλησίας και η Κεφαλή της. Με όλα αυτά και διά μέσου όλων αυτών ο άνθρωπος «εκκλησιάζεται» και γίνεται εκκλησία, αποκτά την εν-χρίστωσιν και χριστοποίησιν, την εν-τριαδωσιν και τριαδοποίησιν, γίνεται Θεάνθρωπος και σύσσωμος του θεανθρωπίνου σώματος του Χριστού, της Εκκλησίας (Εφ. 3, 6), αυτού του αγιωτάτου και προσφιλεστάτου

μυστηρίου του Θεού, μυστηρίου των μυστηρίων ή μάλλον παμμυστηρίου των παμμυστηρίων».

Η έννοια του σκάνδαλου δεν εντοπίζεται και δεν σχετίζεται με τον Τριαδικό Θεό. Τις ενέργειες Του και την παρουσία Του στη ζωή της εκκλησίας. Το σκάνδαλο ως έννοια εμφορείται σίγουρα μιας αρνητικής σημασίας. Μιας αρνητικής εντύπωσης που σίγουρα σχετίζεται με την αρνητική ροπή της κτιστής φύσεως. Δεν είναι αυθύπαρκτο όπως το κακό, αλλά εμφανίζεται ως αλλοιωμένη εικόνα του νόμου (ο νόμος εδώ όχι με τη δικανική έννοια αλλά με την έννοια του θείου νόμου που απελευθερώνει και σώζει). Το άκτιστο δεν είναι δυνατόν να εμπίπτει σε φυσιολογικές ερμηνείες και νομικοκρατικές θεωρήσεις, ούτε να ερμηνεύεται με βάση θεωρητικά σχήματα και νοησιαρχικές αντιλήψεις. Δεν είναι προϊόν του φυσικού κόσμου που έχει την τάση της τρεπτότητας προς την άρνηση ή τη σάρκωση του πολιτισμού της αγάπης. Είναι έκφραση του απείρου, του αχωρήτου, του ακατανόητου, του ανέκφραστου που παρόλα αυτά χωράει. Και χωράει στη μήτρα της Θεοτόκου που σαν ανθρώπινη σάρκα χώρεσε μέσα της την ολότητα του Θεού ο οποίος χώρεσε μέσα Του όλον τον άνθρωπο χωρίς την αμαρτία, καθώς *«δίχα μόνης αμαρτίας, ατρέπτως υποδύς την ημετέραν φύσιν θεαρχικός Λόγος, τέλειος γενόμενος άνθρωπος»* κατά τον όσιο Μάξιμο Ομολογητή.

Σκάνδαλο είναι η απόκρυψη της αλήθειας. Και συγκεκριμένα της αλήθειας που σώζει. Είναι επίσης η δαιμονοποίηση των πιο όμορφων και εκστατικών αληθειών. Και όταν είναι συνειδητή γίνεται αμαρτία. Όταν είναι επιπόλαια καταντά ανοησία. Κι εδώ έρχεται ο Τάσος Λειβαδίτης να μας πει πως *«κι όταν ο Θεός μοίρασε τον κόσμο, τα παιδιά πήρανε τις γωνιές των δρόμων κι ο διάβολος τις πιο ωραίες λέξεις»*. Σκάνδαλο είναι η άκρατη εξουσιαστική αρχή στον εκκλησιαστικό χώρο, η επίκληση της ανθρώπινης αυθεντίας ως αναγκαστική υπακοή, ο ατομικισμός, η ιδιοτέλεια, η ακοινωνησία, η επίδειξη.

[Συνεχίζεται]

<http://bitly.com/1CiysWB>